

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня магістра
на основі здобутого освітнього ступеня бакалавра,
магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітні програми	«Категорійний менеджмент у ритейлі», «Митна справа», «Товарознавство і комерційна логістика», «Товарознавство та організація зовнішньої торгівлі»

Київ 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Розділ 1. Товарознавство. Харчові продукти.....	5
Розділ 2. Товарознавство. Непродовольчі товари	6
Розділ 3. Оцінка відповідності.....	8
Розділ 4. Організація торгівлі	9
Розділ 5. Торговельне підприємництво	11
Розділ 6. Логістика.....	13
Розділ 7. Митна справа	15
Розділ 8. Біржова торгівля.....	16
Розділ 9. Менеджмент	18
Розділ 10. Товарна номенклатура ЗЕД	21
Розділ 11. Маркетинг	23
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	25
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ НА ФАХОВОМУ ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ	33

ВСТУП

Програму фахових вступних випробувань розроблено для здобуття ОС «магістр» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітніми програмами:

«Категорійний менеджмент у ритейлі»

«Митна справа»,

«Товарознавство та комерційна логістика»,

«Товарознавство та організація зовнішньої торгівлі».

Фахове вступне випробування проводиться з метою виявлення рівня підготовки вступника, ступеня володіння професійними знаннями для подальшого опанування ступеня «магістр» із зазначених спеціальностей.

До складу програми фахових вступних випробувань увійшли змістові модулі програм дисциплін професійної підготовки та програми самостійного вибору КНТЕУ, які є професійно орієнтованими для тієї чи іншої магістерської освітньої програми. Програма складається з одинадцяти розділів.

Розподіл змістових модулів наведено у таблиці:

№ з/п	Назва змістового модулю	освітня програма			
		Категорійний менеджмент у ритейлі	Митна справа	Товарознавство і комерційна логістика	Товарознавство та організація зовнішньої торгівлі
1	Товарознавство. Харчові продукти	+	+	+	+
2	Товарознавство. Непродовольчі товари	+	+	+	+
3	Оцінка відповідності			+	
4	Організація торгівлі	+		+	+
5	Торговельне підприємництво				+
6	Логістика			+	
7	Митна справа		+		+
8	Біржова торгівля		+		+
9	Менеджмент	+			
10	Товарна номенклатура ЗЕД		+		
11	Маркетинг	+			

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБОВУВАНЬ

Розділ 1. ТОВАРОЗНАВСТВО. ХАРЧОВІ ПРОДУКТИ

Принципи формування асортиментної структури харчових продуктів - **зерноборошняних товарів** (крупів, борошна, хліба та хлібобулочних, сухарних, бубличних та макаронних виробів, виробів спеціального призначення; **плодів, овочів, грибів та продуктів їх переробки: фруктів** (насіллячкових, кісточкових, ягідних, субтропічних та горіхоплідних), **овочів** (бульбоплодів, коренеплодів, капустяних, цибулевих, салатно-шпинатних, пряно-смакових, томатних, гарбузових, зернобобових), **грибів, продуктів переробки плодів та овочів** (плодоовочевих консервів, заморожених, сушених, ферментованих фруктів і овочів); **смакових товарів** – чаю, чаєподібних продуктів, кави, кавоподібних продуктів, прянощів, приправ, безалкогольних напоїв, мінеральних вод, пива та медових напоїв, виноградних та плодово-ягідних вин, спирту та спиртних напоїв, етилового спирту, горілки, напоїв лікєро-горілочаних, коньяків та бренді, тютюнових виробів та продуктів для зменшення тютюнової залежності; **крохмалю та крохмалепродуктів, цукру та замінників цукру, меду бджолиного та штучного, кондитерських виробів** (фруктово-ягідних, карамельних виробів, цукерок, ірису, шоколаду, шоколадних виробів та какао-продуктів); **борошняних кондитерських виробів** (печива, галет, пряничних виробів, вафель та шарованих виробів, тортів, тістечок, напівфабрикатів для оздоблення, кексів, мафінів, рулетів, ромових баб), **національних кондитерських виробів та виробів спеціального призначення, жувальної гумки; харчових жирів** (рослинних олій, жирів тваринних топлених, масла вершкового, модифікованих жирів, маргаринової продукції, майонезу та майонезних соусів; **молока та молочних продуктів** (молока та вершків, кисломолочних продуктів, сухих та згущених молочних продуктів, морозива та молочних десертів, сирів); **пташиних яєць та продуктів їх перероблення; м'яса та м'ясних товарів** (м'яса забійних тварин, свійської птиці та дичини пернатої, м'ясних напівфабрикатів, субпродуктів та копченостей, м'ясних консервів, кулінарних виробів); **риби та рибних товарів** (живої товарної риби, нерибних харчових гідробіонтів, охолоджених та заморожених гідробіонтів, солоних рибних товарів, сушених, в'ялених та копчених гідробіонтів, консервів і пресервів з гідробіонтів, напівфабрикатів, кулінарних виробів та структурованих продуктів з гідробіонтів, штучної ікри, імітованих рибних продуктів, ікри); **харчових концентратів** (других обідніх, солодких страв, концентратів-напівфабрикатів, борошняних кондитерських виробів, сухих продуктів для дитячого і дієтичного харчування, сухих сніданків, готових для споживання картоплепродуктів). Далі - харчові продукти.

Споживні властивості харчових продуктів та шляхи їх підвищення.

Поняття безпеки та якості харчових продуктів. Законодавчо-нормативне регулювання безпеки та якості харчових продуктів в Україні та інших країнах світу.

Гармонізація вимог щодо безпеки та якості харчових продуктів з вимогами Європейського союзу. Методи оцінювання безпеки та якості харчових продуктів. Чинники формування безпеки та якості харчових продуктів. Показники безпеки та якості харчових продуктів.

Роль брендів у формуванні асортименту харчових продуктів. Показники та характеристики асортименту харчових продуктів. Методологія формування асортименту харчових продуктів.

Особливості пакування харчових продуктів у споживчу та транспортну тару. Маркування споживчої і транспортної тари харчових продуктів.

Умови та режими зберігання харчових продуктів. Процеси, що відбуваються під час зберігання харчових продуктів. Дефекти харчових продуктів, причини їх виникнення і шляхи запобігання.

Види втрат харчових продуктів в процесі життєвого циклу та способи їх зменшення.

Фальсифікація харчових продуктів, способи її виявлення та захисту від підробки.

Розділ 2. ТОВАРОЗНАВСТВО. НЕПРОДОВОЛЬЧИ ТОВАРИ

Загальне поняття та характеристика непродовольчих товарів.

Сировинні матеріали для виготовлення непродовольчих товарів та їх вплив на споживні властивості готової продукції. Особливості технології виготовлення та принципові схеми виробництва непродовольчих товарів.

Основні чинники, які впливають на формування якості та асортименту непродовольчих товарів. Номенклатура показників якості, вимоги національних, європейських та міжнародних стандартів до різних груп непродовольчих товарів. Методи дослідження споживних властивостей непродовольчих товарів.

Характерні ознаки непродовольчих товарів різних груп. Особливості декорування окремих груп непродовольчих товарів. Декор: класифікація, види та їх характерні ознаки. Дефекти: класифікація, види, характерні ознаки та причини виникнення, їх вплив на якість та сортність непродовольчих товарів. Особливості сортування, пакування, маркування, зберігання та транспортування різних груп непродовольчих товарів.

Класифікація та характеристика асортименту непродовольчих товарів: пластичні маси і товари з них (господарські, галантерейні, культурно-побутові та ін.); хімічні товари (нафтопродукти, клеї, лакофарбові товари, будівельні суміші, синтетичні мийні засоби, добрива, стимулятори розвитку росту рослин, товари для знищення шкідників саду та городу); силікатні товари (скло, силати, кераміка, посуду та художньо-

декоративні вироби з них); металогосподарські товари (металевий посуд; ножові вироби, столові прибори і приладдя; нагрівальні й освітлювальні прилади; приладдя для вікон і дверей; інструмент та інвентар); будівельні матеріали та вироби (мінеральні в'язучі речовини; композиційні матеріали; вироби та матеріали для стін і перегородок; покрівельні та гідро-, тепло- та звукоізоляційні матеріали; матеріали для зовнішнього та внутрішнього облицювання; декоративні вироби для стін та стелі; матеріали для підлоги; листове скло, склопакети, віконні блоки; деталі зливу і облицювання; дверні коробки, пороги і штапики; вироби й арматури для обладнання ванних і туалетних кімнат, кухні, приладів для центрального та автономного опалення; скріплювальні вироби з металу для роз'ємних і нероз'ємних з'єднань; матеріали та вироби для огороження присадибної території, облаштування доріжок, сходів, зон відпочинку та ін.); електротовари (провідникові та електроустановочні вироби; прилади для освітлення; електронагрівальні прилади; прилади для термічної обробки харчових продуктів; прилади для приготування напоїв і підігрівання води; прилади для прасування одягу та білизни; нагрівний електроінструмент; прилади для обігріву приміщень та тіла людини; електричні машини і прилади; машини для зберігання та обробки харчових продуктів; машини для обробки білизни, прибирання приміщень, для ремонту та шиття одягу, для створення та підтримання мікроклімату в приміщенні, для механізації господарських робіт; прилади для одержання, встановлення або вимірювання струму і напруги; електроприлади особистої гігієни); меблі та меблеві товари (деревинні матеріали і напівфабрикати; конструкційні, личкувальні, опоряджувальні матеріали для меблів; меблі для житлових кімнат, кухні, передпокою, ванних кімнат, офісу); взуттєві товари (шкіра та шкіряна сировина, гума, текстильні взуттєві матеріали та взуття: повсякденне, модельне, спеціальне, спортивне, ортопедичне, профілактичне); текстильні товари (волокна; нитки; тканини та нові види текстильних матеріалів: неткані матеріали, штучне хутро, плівкові матеріали, матеріали з плівковим покриттям; трикотаж; підкладкові та прикладні матеріали, теплоізоляційні, з'єднувальні та фурнітура; швейні товари (одяг: побутовий, спортивний, спеціальний, форменний; столова білизна; поштучні вироби; постільна білизна та постільні вироби); полотна побутового, спеціального і технічного призначення); килими та килимові вироби; хутряні товари (хутровина та хутрова сировини, хутрові напівфабрикати та вироби з них: одяг, головні убори та частина одягу з хутра, овчинно-шубні вироби); культурно-побутові вироби (папір, картон та вироби з них; книжкові товари; шкільно-письмові та канцелярські товари; музичні товари; товари для спорту та активного відпочинку; іграшки; електронні товари); ювелірні товари та годинники (матеріали, напівфабрикати для виготовлення ювелірних товарів: дорогоцінні та кольорові метали, сплави

на їх основі, ювелірне каміння (дорогоцінне, напівдорогоцінне, мінерального та органічного походження, штучні та облагороджені камені); особисті прикраси; предмети туалету, інтер'єру, для сервіровки столу, для паління; письмове приладдя, браслети та приладдя для годинників, сувеніри, церковно-культурна атрибутика); парфумерно-косметичні товари; галантерейні товари; вироби декоративно-ужиткового мистецтва; транспортні засоби; паливно-мастильні товари (нафти, автомобільні бензини, дизельне, газотурбінне і реактивне палива, мастильні матеріали, присадки тощо).

Розділ 3. ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ

Оцінка відповідності в системі технічного регулювання. Значення оцінки відповідності для споживачів, виробників і регуляторних органів. Основні напрями державної політики у галузі оцінки відповідності в Україні: основоположні принципи та сучасні концептуальні підходи. Оцінка відповідності та технічні бар'єри в торгівлі. Міжнародні та європейські організації у сфері оцінки відповідності.

Оцінка відповідності як спосіб запобігання надходженню на ринок України неякісних та небезпечних для здоров'я людини товарів. Оцінка відповідності першою, другою та третьою стороною. Відповідальність в системі оцінки відповідності.

Організаційно-методичні принципи оцінки відповідності. Предметна сфера оцінки відповідності. Способи інформування про відповідність. Методи оцінки відповідності: випробування, інспектування, декларування та добровільна сертифікація.

Процедури оцінки відповідності. Модулі оцінки відповідності, їх зміст та принципи використання. Критерії вибору модулів оцінки відповідності. Національний знак відповідності технічним регламентам. Маркування продукції знаком відповідності СЕ. Функціональний підхід до оцінки відповідності згідно стандарту ISO/IEC 17000. Основні процеси функціонального підходу: вибір, визначення, перевірка і атестація.

Сертифікація – один із методів оцінки відповідності. Процедура добровільної сертифікації продукції. Екологічна сертифікація та сертифікація систем управління якістю: сутність, принципи, процедура та механізм реалізації.

Сертифікація систем управління якістю: правила та процедура. Стандарти ISO серії 9000 та 14000, їх зміст. Види екологічного маркування. Екознаки, їх характеристика та відмінні особливості. Практика сертифікації систем управління якістю за кордоном. Характеристика інтегрованих підходів до управління якістю, безпечністю, охороною довкілля, безпекою праці та ін.

Сертифікація систем управління безпечністю: сутність, принципи, процедура та механізм реалізації. Модель аналізу ризиків і критичних

контрольних точок при сертифікації харчових виробництв за системою НАССР.

Акредитація як засіб формування довіри до компетентності органів з оцінки відповідності. Законодавчо-нормативне забезпечення, порядок та процедура акредитації в Україні. Національне агентство з акредитації (НААУ): нормативно-правова база діяльності НААУ, принципи та напрямки діяльності НААУ.

Реалізація політики транскордонної акредитації. Принципи міжнародної та європейської акредитації. Діяльність міжнародних та європейських організацій з акредитації.

Діяльність міжнародних організацій зі стандартизації у сфері оцінки відповідності. Гармонізація процедур оцінки відповідності та її значення для міжнародної торгівлі.

Розділ 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГІВЛІ

Теоретичні і методологічні основи організації торгівлі

Сутність поняття «торгівля», її виникнення та генезис. Функції торгівлі в економічному середовищі. Економічні та соціальні завдання торгівлі. Місце торгівлі в економічній системі.

Теоретичні основи організації внутрішньої торгівлі. Організаційна структура сфери торгівлі та характеристика її основних складових елементів. Типологія організацій торгівлі. Організаційні форми торгівлі. Торговельні одиниці та підприємство як первинні елементи організаційної структури торгівлі. Організаційно-правові форми підприємств торгівлі в умовах ринкової економіки. Функціональна структура торгівлі. Роздрібна та оптова торгівля як основні її складові. Соціальні форми торгівлі і перспективи їх розвитку в умовах ринкових відносин. Інноваційний розвиток торгівлі як важлива передумова ефективного функціонування сфери товарного обігу.

Організація роздрібною торгівлі

Сутність, зміст і особливості роздрібною торгівлі. Завдання та функції роздрібною торгівлі в умовах ринкових відносин.

Схеми функціональної моделі торговельного обслуговування населення.

Підприємства роздрібною торгівлі та організації, їх види й функції.

Умови і порядок створення підприємства роздрібною торгівлі, його організаційна структура. Функції основних підрозділів підприємства роздрібною торгівлі.

Корпоративні, франчайзингові, добровільні мережі магазинів, торгові конгломерати та інші види об'єднань у роздрібною торгівлі.

Класифікація та види торговельних об'єктів, їх характеристика і роль у торговельному обслуговуванні покупців. Основні види об'єктів роздрібною торговельною мережі – магазини, павільйони, кіоски, палатки,

організовані ринки, автомагазини, торговельні центри, торговельні автомати та їх характеристика. Електронна торгівля.

Визначальні фактори розвитку роздрібно-торговельної мережі в умовах ринкової економіки. Механізм формування структури роздрібно-торговельної мережі та її територіального розміщення в населених пунктах України та у країнах із розвинутою ринковою економікою.

Показники оцінки ефективності розвитку роздрібно-торговельної мережі.

Зміст торгово-технологічного процесу в магазині. Торгові (комерційні) та технологічні операції в магазині. Основні та допоміжні операції торгово-технологічного процесу в магазині. Завдання раціональної організації торгово-технологічного процесу в магазині. Фактори, які впливають на організацію торгово-технологічного процесу в магазині.

Порядок здійснення торговельної діяльності. Основний зміст нормативних актів, які регулюють торговельну діяльність. Основні правила роботи магазинів, дрібно-роздрібно-торговельної мережі, фірмових магазинів, магазинів-салонів. Основні правила роздрібно-торгівлі окремими видами товарів. Правила продажу основних груп продовольчих і непродовольчих товарів. Правила обміну товарів у непродовольчих магазинах. Правила продажу непродовольчих товарів у розстрочку. Правила торговельного обслуговування населення.

Правила застосування реєстраторів розрахункових операцій. Порядок застосування реєстраторів і проведення розрахункових операцій у роздрібних торговельних об'єктах. Правила використання засобів вимірювання у торговельних об'єктах.

Організація оптової торгівлі

Сутність понять «оптова торгівля», «посередницька діяльність», «оптовий посередник», «оптовий торговий посередник». Визначальні фактори необхідності і подальшого розвитку оптових торгових та інших посередників, їхні функції. Підприємства оптової торгівлі, їх економічні, організаційні та юридичні ознаки. Види підприємств оптової торгівлі, їх класифікація і роль у процесі товаропросування.

Торгові та технологічні функції підприємств оптової торгівлі. Організаційна структура і роль організаційних підрозділів підприємств оптової торгівлі у забезпеченні їх торгово-технологічного процесу. Зміст основних, допоміжних, обслуговуючих операцій підприємств оптової торгівлі.

Договірні відносини при оптових закупівлях товарів. Форми оптового продажу товарів та фактори, що впливають на їх вибір. Товарні біржі: сутність, роль, характерні риси та принципи функціонування. Оптові виставки та ярмарки: сутність, види, цілі та порядок проведення. Торгівля на аукціонах: сутність, види, порядок організації і стан розвитку

в зарубіжних країнах. Організація продажу товарів на оптовому продовольчому ринку. Поняття складу. Елементи складського господарства. Сутність технологічного процесу на складі, його завдання і складові елементи. Принципова схема руху товарного потоку на складі, схема організації технологічного процесу на загальнотоварному складі. Фактори, які впливають на організацію технологічного процесу на складі, принципи його раціональної організації. Принципи раціональної організації технологічного процесу на складах.

Організація товаропостачання торговельної мережі

Сутність поняття «товаропостачання роздрібної торговельної мережі». Основні вимоги і завдання раціональної організації товаропостачання роздрібної торговельної мережі в умовах ринкових відносин. Визначальні фактори організації системи товаропостачання роздрібної торговельної мережі та її ефективності. Форми і методи товаропостачання.

Роль упаковки у процесі обігу товарів та основні вимоги до неї.

Класифікація тари, організація і технологія тарних операцій у торгівлі.

Розділ 5. ТОРГОВЕЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

Сутність, роль підприємництва та його особливості в сфері торгівлі

Підприємництво як соціально–економічна категорія і процес. Природа підприємництва і закономірність його розвитку. Сутнісна характеристика підприємництва. Місце і роль торговельного підприємництва в економічній системі і соціальній сфері. Мотивація організації підприємницької діяльності у сфері торгівля.

Передумови та визначальні фактори розвитку підприємницької діяльності в торгівлі. Соціально-економічні умови розвитку підприємництва. Системи ринкових відносин, як основна умова функціонування бізнесу. Конкурентні умови розвитку підприємництва. Методи і критерії вибору видів підприємницької діяльності в сфері торгівлі. Методичні підходи до аналізу сегменту ринку, оцінки попиту і пропозиції на ньому, конкурентного середовища. Виявлення бар'єрів проникнення на ринок. Основи аналізу потенціалу доходності конкретного виду підприємницької діяльності у сегменті ринку.

Утворення суб'єктів торговельного підприємництва

Порядок прийняття рішення про утворення суб'єкта підприємницької діяльності в Установчі документи: засновницький договір, статут, положення. Вимоги до ловчих документів. Порядок затвердження установчих документів.

Необхідні документи для державної реєстрації. Процедура державної реєстрації. Обмеження і відмови у реєстрації суб'єктів підприємництва. Особливість реєстрації фізичних осіб–підприємців. Вибір системи

оподаткування. Оформлення державної реєстрації.

Після реєстраційні процедури легітимізації суб'єкта підприємництва. Свідоцтва, дозволи, інші документи, необхідні для відкриття об'єкту торговельного підприємництва.

Особливості організації суб'єктів підприємницької діяльності із зарубіжним капіталом. Майнові внески зарубіжних партнерів: розміри, види, оцінка. Рішення про створення об'єктів із зарубіжним капіталом. Реєстраційні документи і процедура державної реєстрації. Дозволи і свідоцтва на відкриття об'єктів в сфері роздрібною, оптовою торгівлі, ресторанного господарства, торговельного підприємництва. Внесення об'єктів до Державного реєстру. Обмеження і відмови у реєстрації об'єктів з іноземними інвестиціями.

Особливості створення представництв і дочірніх підприємств в Україні. Реорганізація суб'єкта підприємницької діяльності: сутність, підстави, процедура, форми.

Основи бізнес - планування

Суть бізнес-плану, мета його створення і призначення. Ключові розділи бізнес-плану) і їх взаємозв'язок. Основні підходи до обґрунтування змісту окремих розділів: матеріально технічного, фінансового, кадрового забезпечення підприємницької діяльності, організації основної діяльності, впровадження інноваційних технологій, прогресивних методів і форм господарювання, використання ефективних схем управління і стратегічного, комерційного, маркетингового, логістичного забезпечення, досягнення результативних показників, очікування загроз і підприємницьких ризиків. Оформлення бізнес-плану, його затвердження і порядок реалізації.

Державне регулювання підприємницької діяльності та самоорганізація суб'єктів торговельного підприємництва

Регуляторна державна політика в сфері підприємництва. Деретуляція на стадії організації суб'єктів підприємництва.

Законодавче і нормативне регулювання підприємницької діяльності. Основні засоби регулюючого впливу держави: державне замовлення, ліцензування, патентування, квотування, сертифікація та стандартизація, застосування нормативів та лімітів, регулювання цін тарифів, надання інвестиційних, податкових та інших пільг тощо.

Система контролю і нагляду за діяльністю суб'єктів підприємництва в торгівлі. Сфери державного контролю і нагляду: збереження та витрачання коштів і матеріальних цінностей, податкові і кредитні відносини, митне оформлення, валютні операції, ціни і ціноутворення, обмеження монополізму і захист конкуренції, якість та безпечність продукції і послуг, пробірний контроль тощо.

Органи державного регулювання торговельного підприємництва. Статус та повноваження Міністерства економічного розвитку і торгівлі

України, Антимонопольного комітету України, Державної регуляторної служби України, інших органів державного регулювання (Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості, Державної митної служби України, тощо).

Взаємовідносини державних органів і бізнесу. Передумови самоорганізації суб'єктів торговельного підприємництва. Роль самоврядних організацій (підприємницьких об'єднань, спілок, асоціацій та ін.) у організації роботи суб'єктів підприємництва, їх характеристика та функції. Види галузевих та територіальних організацій.

Торгово-промислові палати: особливості статусу та функції.

Компетенції третейських судів у сфері торговельного підприємництва.

Державна підтримка торговельного підприємництва.

Особливості державного регулювання торговельного підприємництва у зарубіжних країнах.

Розділ 6. ЛОГІСТИКА

Сутність та концептуальні засади логістики

Поняття і сутність логістики. Походження терміну, сучасні визначення логістики. Передумови, причини та етапи становлення логістики в економіці. Мета і завдання логістики. Логістичний мікс «7R». Засади сучасної концепції логістики. Концептуальна основа інтеграції логістики. Поняття та класифікації матеріального потоку. Показники матеріального потоку. Інформаційні, фінансові, сервісні потоки. Інтеграція внутрішніх та зовнішніх матеріальних потоків. Системний підхід як методологічна база логістики. Логістика як сфера компетенції, що пов'язує компанію з її споживачами і постачальниками і сприяє підвищенню конкурентоспроможності.

Логістична діяльність та логістичні функції

Логістичні процеси і логістична діяльність. Основні види логістичної діяльності: постачання і закупівлі, зовнішнє і внутрішнє транс-портування, складування, контроль запасів, комплектування замовлень, вантажопереробка, здійснення митних формальностей, управління фізичним розподілом, зворотна дистрибуція, вибір місця розміщення, комунікації. Організація логістичної діяльності. Основні логістичні функції та їх розподіл між різними учасниками логістичного процесу та службами підприємства.

Логістичний підхід до управління матеріальними потоками у сфері обігу

Традиційна і логістична концепції організації товароруку. Організація дистрибуції готової продукції. Логістичні канали та логістичні ланцюги. Логістичні посередники в дистрибуції, їх класифікація та функції. Координація та інтеграція дій логістичних посередників.

Проектування дистрибутивних систем. Система планування матеріальних ресурсів в каналах розподілу DRP та її модифікація DRP-2. Системи швидкого реагування на попит (DDT), швидкої реакції (QR), планування неперервного поповнення (CPR) та ефективної реакції на запити споживачів (ECR), особливість управління матеріальними потоками в них.

Логістичний підхід до обслуговування споживачів

Технологія роботи з клієнтами. Технологічна схема обробки замовлень. Логістичні принципи обслуговування. Поняття логістичного сервісу. Формування систем логістичного сервісу. Залежність витрат на сервіс від рівня сервісу. Методи оцінки рівня логістичного сервісу. Визначення оптимального рівня сервісу. Критерії якості логістичного сервісу. Логістика сервісного відгуку – SRL (Service Response Logistics). Комплексна система управління якістю – TQM (Total Quality Management). Аутсорсинг в логістиці.

Оптимізація закупівельних рішень

та управління запасами в логістичних системах

Цілі та завдання логістики закупівлі товарів. Методи закупівлі. Визначення оптимального постачальника та оптимальної партії закупівлі, точки замовлення.

Місце та роль запасов у логістичній системі. Види запасів у логістичній системі. Основні системи управління запасами.

ABC та XYZ-аналіз в управлінні запасами.

Сутність логістичної концепції точно-в-термін («just-in-time»).

Склад і транспорт в логістиці

Роль складів при виробництві і розподілі продукції. Склад як інтегрована ланка в логістичному ланцюгу. Характеристика складів та тенденції формування складської мережі. Логістичні рішення при оптимізації складської підсистеми. Складська вантажна одиниця. Логістичний процес на складі. Розподільчі центри та їх розміщення. Забезпечення єдності складського процесу з транспортним.

Логістична оцінка видів транспорту. Сучасні системи перевезення товарів та перевалки товарів. Вибір оптимального перевізника товарів. Транспортні характеристики вантажів. Основні рішення при транспортуванні різних товарів.

Інформаційна система логістики як стратегічний ресурс підприємства

Сутність та основне значення інформаційних потоків. Класифікація логістичних інформаційних потоків підприємства. Сутність та види логістичних інформаційних систем. Організаційна структура логістичної інформаційної системи.

Інформаційно-комп'ютерна система EDI (електронний обмін даними). Використання сканування штрихових кодів у логістиці. Інформаційно-комп'ютерні технології в логістиці. Застосування RFID-технологій при ідентифікації вантажу.

Функціональні можливості систем управління логістичною діяльністю підприємства.

Економічне забезпечення логістики

Структура та обсяги логістичних витрат. Вплив логістичних витрат на ринкову вартість товарів. Взаємозалежність складових логістичних витрат.

Підвищення ефективності діяльності підприємств за рахунок управління логістичними витратами. Ідентифікація конфлікту витрат у логістичній системі.

Концепція мінімізації загальних витрат підприємства. Вплив логістичної діяльності на дохідність активів підприємства.

Розділ 7. МИТНА СПРАВА

Поняття, складові та принципи митної справи. Законодавство у сфері митної справи. Мета та основні завдання діяльності Державної митної служби України.

Поняття, сутність та види мита. Порядок нарахування і стягнення мита. Порядок встановлення та визначення розміру ставок мита. Митний тариф України: структура, ставки мита.

Аналіз заходів нетарифного регулювання ЗЕД в Україні. Ліцензування і квотування експорту та імпорту товарів. Здійснення заходів офіційного контролю товарів при переміщенні через митний кордон України за механізмом «єдиного вікна».

Порядок декларування, оподаткування митними платежами, здійснення митного контролю, оформлення та пропуску через митний кордон товарів і предметів, що належать громадянам. Предмети та товари, що підлягають письмовому декларуванню. Предмети, віднесені до особистих речей громадян. Обсяги та порядок пропуску валюти та цінностей. Двоканальна система пропуску: зелений коридор та червоний коридор.

Митна вартість товарів як основа нарахування митних платежів. Основний та другорядні методи визначення митної вартості товарів, що імпортуються в Україну та переміщуються через митний кордон в митних режимах, відмінних від імпорту. Заявлення та корегування митної вартості товарів. Застосування Інкотермс–2020 при визначенні митної вартості товарів. Контроль правильності визначення митної вартості товарів.

Митні платежі, що нараховуються і стягуються при здійсненні експортно-імпортних операцій суб'єктами ЗЕД. Ставки, основа та порядок нарахування і сплати митних платежів: мита, акцизного податку, ПДВ.

Визначення країни походження товару: мета, застосування у митних цілях. Документи та порядок підтвердження країни походження товару. Аналіз сертифікатів про походження товару різних форми. Верифікація сертифікатів про походження товарів з України.

Поняття та сутність, основні форми організація та здійснення митного контролю. Документи та відомості для митного контролю товарів, що переміщуються різними видами транспорту. Місця розташування, порядок створення, призначення та функції зон митного контролю. Пункти пропуску через державний кордон України, їх класифікація. Технологічні схеми здійснення митного контролю транспортних засобів комерційного призначення і товарів.

Поняття, мета, місце, час та порядок митного оформлення. митного оформлення товарів і транспортних засобів. Присутність декларантів або уповноважених ними осіб під час митного оформлення. Спрощений порядок митного оформлення.

Виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації. Документи, що застосовуються при виконанні митних формальностей за митною декларацією. Подання митної декларації та необхідних документів. Митне оформлення товарів за попередньою, тимчасовою, періодичною та додатковою митними деклараціями. Попередній документальний контроль у пунктах пропуску на кордоні. Завершення митного оформлення.

Поняття, види, характеристика, вибір та зміна митного режиму. Особливості застосування, митний статус товарів, що поміщуються у митний режим. Умови переміщення товарів у різних митних режимах. Оподаткування товарів митними платежами залежно від митного режиму.

Процедура, місце та строки декларування. Перелік відомостей, що підлягають внесенню до митних декларацій. Декларанти, їх обов'язки, права та відповідальність. Митна декларація, заповнена у звичайному порядку. Попередня, тимчасова, періодична та додаткова митна декларація. Форми, місце, строки декларування та подання митної декларації. Особливості електронного декларування товарів.

Правила заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа форм МД-2, МД-3, МД-6, МД-8.

Поняття контрабанди та відповідальність за її вчинення. Заходи щодо запобігання контрабанді.

Поняття, характеристика видів порушень митних правил та відповідальність за них. Поняття та правове забезпечення провадження у справі про порушення митних правил. Мова, якою здійснюється провадження у справі про порушення митних правил. Посадові особи, уповноважені складати протоколи про порушення митних правил. Протокол про порушення митних правил: порядок оформлення та застосування.

Розділ 8. БІРЖОВА ТОРГІВЛЯ

Біржова торгівля як вид підприємницької діяльності. Законодавчо-правове регулювання біржової торгівлі. Класифікація бірж та їх функції:

товарні, фондові, валютні та змішані. Принципи діяльності та відмінні ознаки товарних бірж. Світові центри біржової торгівлі товарами. Електронний трейдинг – сучасна технологія біржової торгівлі. Електронні системи біржової торгівлі.

Організація та проведення біржових торгів. Правила ведення біржових торгів. Біржова сесія. Процедура біржового торгу. Торговий процес в біржовій операційній залі. Учасники біржових торгів. Допуск біржового товару до торгів. Порядок зняття товару з торгів. Форми проведення біржових торгів.

Типи угод. Угоди з реальним товаром. Спотові, форвардні, ф'ючерсні та опціонні угоди. Ф'ючерсні угоди та механізм їх здійснення. Опціонні угоди. Хеджування та його переваги.

Брокерська фірма, її роль і місце в біржовій торгівлі. Види брокерських угод. Брокерське обслуговування за договором. Брокерське обслуговування за дорученням. Види доручень клієнта брокеру.

Загальна характеристика біржових товарів. Основні класи біржових товарів. Номенклатура і вимоги до біржових товарів, які реалізуються товарними біржами України та світу. Біржова торгівля реальними товарами, їх біржові характеристики. Провідні спеціалізовані товарні біржі світу.

Біржова торгівля зерном. Біржові вимоги до зернових мас, базисні та обмежувальні кондиції. Характеристика властивостей насіння олійних культур та продуктів їх перероблення як об'єктів біржової торгівлі. Основні види продуктів перероблення насіння олійних культур (макуха, шрот). Біржові вимоги до насіння олійних культур та продуктів їх перероблення.

Види, класифікація, асортимент та біржові вимоги до цукру в Україні та світі. Базові групи какао-бобів — кріолло, форастеро. Біржові вимоги до какао-бобів.

Світові центри біржової торгівлі продовольчими товарами рослинного походження. Класифікація квітів, як об'єкта біржової торгівлі. Характеристика, що реалізуються на квітковому аукціоні Flora Holland.

Основні типи каучуку, що реалізуються світовими товарними біржами: смокед-шит, світлий креп. Відмінні особливості сортів каучуку за системою TSR Рифлені копчені пластини RSS: вимоги до якості відповідно до стандарту «The Green Book», класифікація, особливості та марки.

Видовий асортимент лісопродукції товарних бірж. Основні ознаки групування лісопродукції, яка реалізується біржами. Вимоги біржових стандартів до лісопродукції.

Класифікація сировини для текстильної промисловості як біржового товару. Світові центри біржової торгівлі натуральними волокнами. Біржові характеристики волокон рослинного походження.

Номенклатура металів, якими торгують провідні товарні біржі світу. Світові центри біржової торгівлі кольоровими металами. Біржова характеристика кольорових металів та сплавів на їх основі. Дорогоцінні метали: золото, срібло, платина та паладій. Вимірювання чистоти дорогоцінних металів. Кількісні характеристики дорогоцінних металів: трійська унція, метрична унція, penny-weight. Вимоги біржових стандартів до дорогоцінних металів. Біржові вимоги до дорогоцінних металів.

Роль товарних бірж у створенні ринку енергоносіїв. Світові центри біржової торгівлі сировою нафтою, нафтопродуктами та газом. Вимоги біржових стандартів до сирової нафти. Характеристика сирової нафти провідних товарних бірж світу. Визначення сорту сирової нафти. Фактори формування біржових цін на сирову нафту.

Світові центри біржової торгівлі алмазами. Вимоги до алмазів як біржового товару, вага алмазів. Групи діамантів за вагою. Оцінка діамантів. Аукціонні діаманти «melee» та «me lange».

Види і характеристика біржових аукціонів. Аукціонна торгівля. Основні предмети торгу на міжнародних аукціонах. Організація і етапи проведення міжнародних аукціонів. Аукціонна торгівля сировиною. Особливості організації аукціонної торгівлі хутром. Найбільші хутрові аукціони світу.

Розділ 9. МЕНЕДЖМЕНТ

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності

Сутність та співвідношення категорій «управління», «менеджмент», «адміністрування», «керування». Класичні школи менеджменту. Сутнісна характеристика процесного, системного, ситуаційного та комплексного підходів до управління. Менеджер та підприємець: спільні та відмінні риси.

Організація як об'єкт управління

Системний підхід в теорії організації: сутність та принципи. Поняття керуючої та керованої підсистем в організації. Модель організації як відкритої системи: «вхід», процес перетворення, «вихід». Середовище функціонування організації. Взаємозв'язок зовнішнього та внутрішнього середовища організації. Життєвий цикл організації.

Закони, закономірності та принципи менеджменту

Закон в менеджменті: поняття та аспекти трактування. Різновиди закономірностей менеджменту. Роль принципів менеджменту у досягненні цілей організації. Взаємозв'язок між законами, закономірностями та принципами менеджменту.

Функції менеджменту та процес управління

Класифікація та характеристика функцій менеджменту: загальні (основні) та конкретні (спеціальні). Роль загальних функцій менеджменту в управлінських процесах. Особливості формування та застосування

конкретних (спеціальних) функцій менеджменту.

Процес управління в організації: поняття та особливості. Управлінський цикл в організації.

Планування як загальна функція менеджменту

Принципи, цілі та значення функції менеджменту «Планування». Поняття місії та цілей в організації. Процес цілевстановлення (постановки цілей).

Зміст та етапи процесу планування: розроблення стратегії розвитку, визначення тактики, складання оперативних планів. Особливості стратегічного і тактичного (поточного і оперативного) планування. Бізнес-планування в менеджменті: сутність та особливості.

Організування як загальна функція менеджменту

Сутність функції «Організування», її місце та форми впливу в системі менеджменту. Поняття повноважень та їх структури: обов'язки, права та відповідальність. Процес делегування повноважень в менеджменті: етапи, правила та перешкоди.

Типи ОСУ в менеджменті.

Мотивування як загальна функція менеджменту

Поняття мотивації та її місце в системі менеджменту. Відмінність між поняттями «мотив» та «стимул» в організації. Особливості процесів «мотивування» та «стимулювання» в менеджменті.

Підходи до мотивації з позиції потреб працівників організації. Сутність, різновиди та ієрархія потреб. Взаємозв'язок між потребами, інтересами та цілями працівників у процесі мотивування.

Теорії мотивації в менеджменті: змістовні (теорії потреб М. Туган-Барановського та А. Маслоу, К. Альдерфера, Д. Мак-Клелланда, факторів організації Ф. Герцберга тощо) та процесуальні (теорія очікувань В. Врума, справедливості С. Адамса, постановки цілей, партисипативного управління, результативної валентності Аткинса тощо).

Види мотивації в менеджменті: матеріальна та нематеріальна.

Контролювання як загальна функція менеджменту

Поняття контролю та його місце в системі менеджменту. Суб'єкти та об'єкти контролю в менеджменті. Види управлінського контролю в організації: попередній, поточний, заключний.

Етапи процесу контролювання: встановлення стандартів і критеріїв, вимірювання досягнутих результатів і зіставлення їх зі стандартами, оцінювання та регулювання.

Зворотній зв'язок як засіб забезпечення ефективного контролю в менеджменті. Самоконтроль як умова діяльності працівника. Складності в процесі контролю.

Регулювання як загальна функція менеджменту

Поняття регулювання та його місце в системі менеджменту. Види регулюючого впливу в менеджменті. Сутність та засоби стабілізуючого

регулювання. Сутність та засоби розпорядницького регулювання. Сутність та засоби дисциплінарного регулювання.

Методи менеджменту

Роль методів менеджменту в організації як сукупного способу впливу керуючої системи управління на керовану.

Зміст та класифікація економічних методів менеджменту: економічне планування, комерційний розрахунок, ціни, податки, тарифи.

Зміст та класифікація організаційно-розпорядчих методів менеджменту: розпорядчі (накази, директиви, постанови, розпорядження) та організаційно-стабілізуючі (організаційне регламентування, організаційне інструктування, організаційне інформування).

Зміст та класифікація соціально-психологічних методів менеджменту: соціальне прогнозування, соціальне планування, соціальне нормування.

Управлінські рішення

Сутність управлінських рішень як результату управлінської діяльності. Рівні прийняття рішень: індивідуальний та організаційний.

Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Особливості прийняття рішень менеджерами управлінського та технічного рівнів.

Інформація та комунікації в менеджменті

Призначення та роль інформації в процесі прийняття управлінських рішень. Вимоги, які ставляться до інформації. Використання інформації в процесі прийняття рішень менеджерами різних управлінських рівнів.

Поняття і роль комунікацій у структурі організації. Невербальні комунікації в менеджменті. Засоби комунікацій.

Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Перешкоди в комунікаціях. Зворотній зв'язок у процесі комунікації.

Керівництво та лідерство

Характеристика керівництва як об'єднувальної функції менеджменту. Стилi керівництва: демократичний, ліберальний, авторитарний. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада.

Сутність та значення влади в менеджменті. Співвідношення категорій «вплив», «влада», «лідерство». Влада як елемент примушення: особиста, формальна, реальна.

Характерні риси ефективного лідерства. Типологія лідерів в організації: харизматичний, ситуативний та синтетичний лідер.

Організація праці менеджера

Критерії ефективного самоменеджменту. Саморозвиток та кар'єра особистості менеджера. Розвиток менеджера як особистості.

Зміст та значення субординації в апараті управління. Формування та розвиток концепції тайм-менеджменту. Технологія проведення нарад та зборів.

Конфлікти у діяльності менеджера: сутність і види. Методи подолання конфліктних ситуацій.

Відповідальність та етика в менеджменті

Сутність та значення відповідальності в менеджменті. Сутність економічної відповідальності менеджера. Зміст юридичної відповідальності. Поняття та роль соціальної відповідальності в менеджменті.

Етичні норми у сучасному менеджменті. Причини неетичної поведінки працівників. Кодекс ділової етики в організації. Репутація менеджерів різних рівнів управління.

Культура організації та менеджменту

Зміст поняття «організаційна культура». Характеристика типів культури за ознакою конкуруючих цінностей: кланова, ієрархічна (бюрократична), ринкова та адхократична культури.

Імідж організації як прояв організаційної культури. Репутація як особливий ресурс організації: її сутність та взаємозв'язок із культурою та іміджем організації.

Формування культури менеджменту. Сфери взаємодії між культурою менеджменту та культурою організації.

Результативність та ефективність менеджменту

Поняття та зміст результативності та ефективності менеджменту. Технологія управління організаційними змінами.

Показники економічної, організаційної та соціальної ефективності управління, їх склад, методи визначення і оцінка.

Розділ 10. ТОВАРНА НОМЕНКЛАТУРА ЗЕД

Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів: мета створення, структура, основні положення. Права та обов'язки країн – Договірних Сторін Конвенції, порядок і механізм врегулювання суперечок спірних питань. Структура Гармонізованої системи, загальна характеристика складових системи, порядок прийняття класифікаційних рішень, додаткові публікації. Гармонізована система опису і кодування товарів як основа побудови УКТЗЕД.

Значення УКТЗЕД при здійсненні митних формальностей. Структура Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності. Принципи класифікації товарів в УКТЗЕД. Рівні та критерії деталізації товарів в УКТЗЕД. Основні класифікаційні ознаки товарів.

Основні правила інтерпретації УКТЗЕД: послідовність використання правил під час класифікацій товарів, зміст правил інтерпретації.

Повноваження Державної митної служби України щодо класифікації та кодування товарів. Порядок ведення УКТЗЕД.

Порядок звернення та прийняття попередніх класифікаційних рішень. Втрата чинності таких рішень.

Загальні принципи класифікації харчових продуктів в УКТЗЕД. Характеристика розділів 1–4.

Відмінності класифікації продуктів тваринного походження згідно з УКТЗЕД від інших класифікацій. Ознаки розподілу харчових продуктів у товарних позиціях. Класифікаційні ознаки товарів на рівні підкатегорій. Загальна характеристика товарних груп 01–22.

Аналіз рішень Комітету з Гармонізованої системи Всесвітньої митної організації з питань класифікації товарів тваринного і рослинного походження та класифікаційних рішень Державної митної служби України.

Мінеральні продукти: основні принципи розподілу товарів, структура і порядок визначення коду сумішей і багатокomпонентних товарів.

Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості. Класифікація продуктів неорганічної та органічної хімії. Особливості класифікації хімічних товарів, сполук та сумішей речовин. Принципи визначення класифікаційних ознак різних органічних сполук.

Класифікація деревини та виробів з неї, деревного вугілля, виробів з пробки, та інших матеріалів.

Шкіряні та хутряні товари: класифікація, термінологія. Загальна характеристика товарних позицій.

Загальні принципи розпізнавання текстильної сировини, виробів з текстильних волокон та їх сумішей, готових одягових товарів. Відмінні особливості, які впливають на кодування взуття, головних уборів та аксесуарів.

Класифікація силікатних товарів. Особливості кодування цегли, блоків, плиток, труб, черепиці та інших керамічних виробів різного призначення. Посуд та прибори столові або кухонні, інші господарські і туалетні вироби, з фарфору та інших видів кераміки.

Класифікація скла та виробів із скла. Особливості кодування господарських виробів із скла та ємностей скляних для транспортування або упакування товарів. Посуд столовий, кухонний, вироби для оздоблення житла або аналогічних цілей із скла.

Особливості класифікації перлів природних або культивованих, дорогоцінного або напівдорогоцінного каміння, дорогоцінних металів та виробів з них.

Класифікація виробів з недорогоцінних металів.

Відмінність класифікації багатофункціональних, комбінованих машин, механізмів, устаткування, лабораторного обладнання, частин і приладдя товарної групи 84 порівняно з виробами групи 85. Характеристика товарних позицій, приміток до них.

Транспортні засоби різного призначення та їх частини. Класифікація залізничних локомотивів або моторних вагонів трамвая, рухомий склад та

їх частини.

Прилади та апарати прецизійні: оптичні, для фотографування/кінематографії, вимірювання фізичних величин, медико-хірургічного призначення; годинники; музичні інструменти, частини та приладдя.

Особливості класифікації зброї, частин та приладдя; характеристика товарних позицій. Класифікація згідно з УКТЗЕД інших промислових товарів: меблів; збірних будівельних конструкцій, іграшок, спортивних товарів, їх частин і приладдя.

Відмінні особливості та класифікація виробів, що набувають ознак предметів колекціонування та антикваріату.

Розділ 11. МАРКЕТИНГ

Сучасні наукові підходи до розуміння сутності маркетингу. Еволюція концепції маркетингу. Цілі, принципи і функції маркетингу на макро- та мікрорівнях. Види маркетингу. Поняття і структура маркетингового середовища. Макро- й мікросередовище маркетингу. Зовнішнє та внутрішнє середовище маркетингу. Комплекс маркетингу 4P's як чинник внутрішнього середовища маркетингу.

Маркетингове поняття ринку як сукупності реальних і потенційних покупців товарів та послуг. Місткість та частка ринку. Способи оцінки й прогнозування попиту. Поняття та показники кон'юнктури ринку. Поняття інфраструктури ринку та її елементи. Класифікація ринків. Поняття сегменту й сегментації ринку. Критерії сегментації ділових і споживчих ринків. Вибір цільових сегментів та формування цільового ринку. Позичування товару на цільовому ринку. Модель купівельної поведінки споживача. Чинники впливу на поведінку споживача. Характеристики споживача: культурні, соціальні, особистісні, психологічні. Етапи процесу прийняття рішення про купівлю.

Маркетингова товарна політика в системі маркетингу підприємства, її зміст та завдання. Маркетингові стратегії управління асортиментом. Товар як ключовий елемент комплексу маркетингу. Рівні товару. Класифікація товарів. Поняття номенклатури товарів та товарного асортименту. Характеристика маркетингової діяльності на різних етапах життєвого циклу товару. Якість та конкурентоспроможність товару. Сутність та види товарних інновацій. Поняття торгової марки. Управління торговими марками. Упаковка та сервіс як складові маркетингової товарної політики.

Маркетингова цінова політика в системі маркетингу підприємства, її зміст та завдання. Категорія ціни, її історична генеза. Функції ціни в ринковій економіці. Склад і структура ціни. Класифікація цін. Етапи процесу ціноутворення. Фактори ціноутворення: попит, витрати, конкуренція, вплив торговельних посередників та державного регулювання. Цілі цінової політики. Цінові стратегії. Методи ціноутво-

рення. Диференціація цінових пропозицій. Тактика ціноутворення.

Маркетингова збутова політика в системі маркетингу підприємства, її зміст та завдання. Функції збуту. Основні типи збутових потоків. Товарорух, або маркетингова логістика. Етапи управління товарорухом. Переваги і недоліки прямого й опосередкованого збуту. Організаційна структура служби збуту на підприємстві. Етапи управління створенням та функціонуванням служби збуту. Поняття про канал розподілу. Характеристики каналів розподілу. Місія торгових посередників. Типи й характеристика посередників. Маркетингові системи розподілу: вертикальні (адміністративні, договірні, корпоративні) та горизонтальні. Етапи управління створенням та функціонуванням системи каналів розподілу.

Поняття маркетингових комунікацій. Цілі та завдання маркетингових комунікацій. Система і класифікація маркетингових комунікацій. Етапи управління маркетинговими комунікаціями. Наукові підходи до оцінювання ефективності комунікацій. Поняття, ознаки та класифікація реклами. Основні різновиди носіїв реклами. Засоби стимулювання збуту, спрямовані на споживачів, торгових посередників та власний торговий персонал. Поняття та форми прямого маркетингу. Поняття і завдання зв'язків з громадськістю (PR). Основні інструменти зв'язків з громадськістю. Сутність синтетичних маркетингових комунікацій: брендингу, мерчандайзингу, систем корпоративної ідентифікації, спонсорства, виставок, ярмарків, продакт-плейсменту, адвергеймінгу, маркетингу подій.

Поняття управління маркетинговою діяльністю. Функції управління маркетингом: інформаційне забезпечення, планування, організація та контроль маркетингової діяльності. Поняття й структура маркетингової інформаційної системи. Зовнішня та внутрішня, первинна і вторинна маркетингова інформація. Маркетингові дослідження: сутність та основні етапи. Цілі й об'єкти маркетингових досліджень. Кількісні та якісні методи маркетингових досліджень. Інструменти отримання маркетингової інформації.

Планування маркетингової діяльності: сутність, завдання й етапи. Методи планування. Призначення, основні розділи і порядок розробки плану маркетингу підприємства. Маркетингові стратегії: сутність та класифікація. Тактика маркетингу. Організація маркетингової діяльності: сутність та принципи. Моделі організаційних структур служби маркетингу: функціональна, товарна, ринкова, географічна, матрична. Етапи формування маркетингової організаційної структури підприємства. Контроль маркетингової діяльності. Типи маркетингового контролю: контроль виконання річних планів, контроль прибутковості, контроль ефективності, стратегічний контроль (аудит маркетингу). Методи аудиту маркетингу. Основні показники контролю ефективності маркетингу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Розділ 1. Товарознавство. Харчові продукти

1. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : Закон України від 20.09.2015 № 771/97-ВР. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua
2. Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів : Закон України від 06.12.2018 № 2639-VIII-ВР. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua
3. Задорожний І.М. Товарознавство продовольчих товарів. Риба і рибні продукти / І.М. Задорожний, І.В. Сирохман, Т.М. Раситюк . – Л. : Укоопосвіта, 2000. – 319 с.
4. Кириченко Л.С. Крохмаль, цукор, мед та кондитерські вироби : підручник / Л.С. Кириченко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 359 с.
5. Колтунов В.А. Субтропічні та тропічні плоди : підручник / В.А. Колтунов, О.Л. Романенко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005.- 195 с.
6. Орлова Н.Я. Фрукти, ягоди, овочі, гриби та продукти їхньої переробки : підручник / Н.Я. Орлова, П.Х. Пономарьов. – 3-є вид., переробл. та допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 516 с.
7. Романенко О.Л. Товарознавство смакових товарів : підручник / О.Л. Романенко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 559 с.
8. Рудавська Г.Б. Молочні та яєчні товари : підручник / Г.Б. Рудавська, Є.В. Тищенко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 371 с.
9. Рудавська Г.Б. Харчові концентрати : підручник / Г.Б. Рудавська, Є.В. Тищенко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. – 320 с.
10. Салухіна Н.Г. Товарознавство зерноборошняних товарів : підручник / Н.Г. Салухіна, А.А.Самойленко, В.В. Ващенко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 357 с.
11. Сирохман І.В. Товарознавство м'яса і м'ясних товарів : підручник / І.В. Сирохман, Т.М. Раситюк. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 378 с.
12. Тищенко Є.В. Харчові жири : підручник / Є.В. Тищенко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 226 с.
13. Нормативно-технічна документація на харчові продукти.

Розділ 2. Товарознавство. Непродовольчі товари

1. Товарознавство. Непродовольчі товари : підручник / авт.: Н.В. Мережко, О.Р. Мокроусова, Л.А. Коптюх та ін.; каф. товарознавства та мит. справи. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – 760 с. – (Серія «Товарознавство»)
2. Класифікація непродовольчих товарів : монографія / А.А. Мазаракі, Н.В. Мережко, Л.А. Коптюх, В.В. Індутний [та ін.]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 548 с.

3. Глушкова Т.Г. Товари культурно-побутового призначення : підручник / Т.Г. Глушкова. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 550 с. – (Сер. «Товарознавство»).
4. Товарознавство господарських товарів : підруч. для студ. товарознав. спец. вищ. навч. закл. / Н.К. Кисляк, Т.М. Коломієць, В.М. Кравченко, С.О. Сіренко. – Київ : Книга. – 2004. – Т. 11. – 448 с.
5. Товарознавство непродовольчих товарів. Розділ : Товарознавство господарчих, будівельних, косметичних товарів та товарів побутової хімії : навч. посібник / М.П. Головка, В.О. Акмен, Т.М. Головка, С.В. Сорокін. – Х. : ХДУХТ, 2015. – 334 с.
6. Кравченко В.М. Товарознавство будівельних товарів / В.М. Кравченко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. – 190 с.
7. Байдакова Л.І. Товарознавство. Непродовольчі товари: взуттєві і хутряні вироби Підручник. – К.: Вища школа, 2007. – 183 с.
8. Товарознавство текстильних товарів : навч. посіб. / В. А. Афанасьєва, М. В. Нечипорук, І. М. Берешко та ін. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т «Харк.авіац. ін-т», 2010. – 139 с.
9. Пугачевський Г.Ф. Товарознавство непродовольчих товарів. – Ч. 1. Текстильне товарознавство (Текстова частина та ілюстрації) / Г.Ф. Пугачевський. – 2006.
10. Галик І.С. Товарознавство непродовольчих товарів. – Ч. 2. Товарознавство трикотажних товарів / І.С. Галик, Б.Д. Семак. – Київ : Укоопосвіта, 2001. – 296 с.
11. Зіміна Н.К. Товарознавство трикотажних товарів / Н.К. Зіміна, Н.О. Дзюбак, Л.В. Черняк. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 159 с.
12. Тихонова Н.П. Товарознавство галантерейних товарів : підручник / Н.П. Тихонова. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003. – 225 с.
13. Товарознавство керамічних будівельних виробів : навч. посіб. / П.В. Захарченко, П.Й. Купрієнко, К.К. Пушкарьова, В.І. Рева. – Київ : КНУБА, 2006.
14. Ювелірні товари та годинники : навч. посіб. / Т.М. Артюх, Л.В. Черняк, О.І. Сім'ячко, І.А. Григоренко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 200 с. – (Сер. «Товарознавство»).

Розділ 3. Оцінка відповідності

1. Про технічні регламенти та оцінку відповідності : Закон України № 124-VIII від 15.01.2015 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19>.
2. Про акредитацію органів з оцінки відповідності : Закон України від 17.05.2001 № 2407-III. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2407-14>

3. Про затвердження модулів оцінки відповідності, які використовуються для розроблення процедур оцінки відповідності, та правил використання модулів оцінки відповідності : Постанова Кабінету міністрів України від 13.01.2016 р. № 95. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2016-%D0%BF>
4. Про метрологію і метрологічну діяльність : Закон України від 5 червня 2014 р. № 1314-VII. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1314-18>
5. Основи технічного регулювання: підручник / Е.В. Білецький, О.Т. Дорошин, Н.В. Притульська та ін. – 2-ге вид., зі змін. та допов. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 620 с.
6. Величко О.М. Основи технічного регулювання та оцінка відповідності: підручник / О.М. Величко, Л.В. Коломієць, Т.Б. Гордієнко. – Одеса: ВМВ, 2013. – 394 с.
7. Сучасна система технічного регулювання України: теорія і практика: монографія /Л.М.Віткін, Г.І. Хімічева, А.С. Зенкін. – К.: Крок, 2011. – 492 с.
8. Кириченко Л.С. Основи стандартизації, метрології та управління якістю : підручник / Л.С. Кириченко, Н.В. Мережко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 416 с.
9. Технічне регулювання та підтвердження відповідності в Україні : підручник / С.Т. Черепков, С.І. Кондрашов та ін. – Харків : ХПІ, 2010. – 439 с.

Розділ 4. Організація торгівлі

1. Господарський кодекс України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Про захист прав споживачів : Закон України // Уряд. кур'єр. – 2006. – 18 січ. (зі змін. та доповн.).
3. Про вдосконалення виставково-ярмаркової діяльності в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2007 р. № 1065. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1065-2007-%D0%BF>
4. Національний стандарт України «Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять»: ДСТУ № 4303: 2004. – К.: Держспоживстандарт України. – 2005. – 30 с
5. Основні правила торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами: Збірник нормативних документів з питань торгівлі. – К.: Атіка, 2003. – 512 с.
6. Правила роздрібної торгівлі непродовольчими товарами: Затв. Наказом Міністерства економіки України від 19 квітня 2007 р. №104. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1257-07>
7. Правила роздрібної торгівлі продовольчими товарами: Затв. Наказом

- Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 11 липня 2003 р. № 185. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0628-03>
8. Правила роботи дрібнороздрібної торговельної мережі: Затв. Міністерством зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08 липня 1996 р. № 363. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0372-96>
  9. Правила торгівлі на ринках: Затв. Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України від 26 лютого 2002 р. № 57. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0288-02>
  10. Правила перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні: Затв. Наказом Міністерства транспорту України від 14 листопада 1997 р. № 363. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0128-98>
  11. Правила комісійної торгівлі непродовольчими товарами: Затв. наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків України від 13 березня 1995 р. №37. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0079-95#Text>
  12. Апопій В.В. Організація торгівлі: Підручник; 3-те вид., перероб. та доп. / І.П. Міщук, В.М. Ребицький та ін./ за ред. проф. В.В. Апопія. – Київ: Центр учбової літератури, 2019. – 632 с.
  13. Балджи М. Економіка та організація торгівлі : навчальний посібник / М. Балджи, И. Допира, В. Однополько. – К. : Кондор-видавництво, 2017. – 368 с.
  14. Власова Н.О. Економіка торгівлі: навч. посіб. / Н.О. Власова, В.А. Гросул, Н.С. Краснокутская, О.А. Круглова, М.В. Чорна, О.М. Филипенко.– Харків: Світ книг, 2016. – 473 с.
  15. Голошубова Н.О. Організація торгівлі: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Н.О. Голошубова. – К.: Книга, 2012. – 680 с.
  16. Голошубова Н.О. Оптова торгівля: організація та технологія : навч. посіб. / Н.О. Голошубова, В.М. Торопков. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 265 с.
  17. Мазараки А.А. Внутрішня торгівля України: монографія / А.А. Мазараки, В.Д. Лагутін, А.Г. Герасименко [та ін.]. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 864 с.
  18. Мазараки А.А. Оптова торгівля в Україні : монографія / А.А. Мазараки, Г.М. Богославец, О.М. Трубей, А.М. Носуліч; за ред. А.А. Мазараки – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2016. – 208 с.
  19. Підприємницькі мережі в торгівлі / Н.О. Голошубова, О.О. Кавун, В.М. Торопков, О.П. Бегларашвілі, Т.М. Григоренко (заг. редакція Голошубової Н.О.). – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 344с.

Розділ 5. Торговельне підприємництво

1. Про захист прав споживачів : Закон України // Уряд, кур'єр. – 2006. - 18 січ. (зі змін, та допов.).
2. Донець Л.І., Романенко Н.Г. Основи підприємництва /Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 320 с.
3. Агафонова Л. Підготовка бізнес-плану. Практикум. – К.: Знання, 2001. – 158с.
4. Карлін М. І. Правові основи підприємництва: Навч. посіб. / 2-е вид., випр. і доповн. – К.: Кондор, 2011. – 368 с.
5. Бойчик І. М. Економіка підприємства : навч. Посіб. / І.М.Бойчик.– К. : Атіка, 2012. – 543 с.
6. Гой І.В., Смелянська Т.П. Основи підприємницької діяльності / Навчально-методичний посібник. – Хмельницький, 2012. – 245 с.
7. Грибалев Н. П. Бізнес-план : практ. рук. /Н.П.Грибалев, И.Г.Игнатьева. – СПб. : Белл, 2011. – 160 с.
8. Цигилик І.І., Криховецька З.М., Паневник Т.М. Основи підприємництва. Друге видання, перероблене та доповнене. / Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010.– 224 с.

Розділ 6. Логістика

1. Кислий В.М. Логістика: теорія та практика. Навчальний посібник / В.М. Кислий, О.А. Біловодська, О.М. Олефіренко, О.М. Соляник. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 360 с.
2. Комерційна логістика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. А. Мазаракі, Т. Д. Москвітїна, В. М. Торопков, ін.; за ред. А.А. Мазаракі. – Київ : КНТЕУ, 2013. – 407 с.
3. Крикавський Є. Логістика для економістів: підручник / Є.В. Крикавський. – 2-ге вид., випр. і доп. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 476 с.
4. Крикавський Є. Логістика та управління ланцюгами поставок: Навч. посібник / Є. Крикавський, О. Похильченко, М. Фертч. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 844 с.
5. Мельникова К.В. Логістика : навчальний посібник / К. В. Мельникова, Т. О. Колодізева, О. В. Авраменко та ін.; за заг. ред. Ястремської О. М. – Харків: ХНЕУ ім. С Кузнеця, 2015. – 272 с.
6. Сумець, О. М. Логістика: теорія, ситуації, практичні завдання: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. М. Сумець. – К. : Хай Тек Прес, 2011. – 343 с.
7. Тюрина Н.М. Логістика: навч. посібник / Н.М. Тюрина, І.В. Гой, І.В. Бабій. – Київ: Центр учбової літератури, 2017. – 392 с.

Розділ 7. Митна справа

1. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 №4495-VI (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
2. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
3. Про Митний тариф України : Закон України від 04.06. 2020 № 674-IX. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>.
4. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа : наказ Мінфіну України від 30.05.2012 № 631 (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1360-12>
5. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму : наказ Мінфіну України від 31.05.2012 № 657 (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1669-12>
6. Про затвердження Порядку справляння митних платежів при ввезенні на митну територію України товарів громадянами : наказ Мінфіну України від 22.05.2012 № 581 (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0916-12>
7. Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій : постанова Кабміну України від 21.05.2012 № 450 (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-п>
8. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа : наказ Мінфіну України від 30.05.2012 № 651. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>
9. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій : наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011 (зі змінами).–Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitnezakonodavstvo/nakazi/62422.html>
10. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними : постанова Кабміну України від 21.05.2012 № 451 (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/451-2012-п>
11. Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) : постанова Кабміну України від 24.10.2018 № 960. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2018-п>.

12. Мережко Н. В. Митна справа: підручник / Н. В. Мережко, П. В. Пашко, О. В. Рождественський; за ред. П. В. Пашка. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с.

Розділ 8. Біржова торгівля

1. Солодкий М.О. Основи біржової діяльності. – К. : ЦП Компринт, 2017. – 450 с.
2. Калінеску Т. В. Біржова діяльність: підручник / Т. В. Калінеску, І. М. Кушал, О. Д. Кирилов. – Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. – 444 с.
3. Солодкий М.О. Розвиток біржової торгівлі на товарних та фінансових ринках: монографія / М. О. Солодкий, В. О. Яворська, А. С. Краченко. – К.: В-во ЦП Компринт, 2017. – 287 с.
4. Резнік Н. П. Біржовий ринок: навчальний посібник / Н. П. Резнік, О. Ю. Могилевська, Ю. В. Могилевський. – К.: КиМУ, 2016. – 248 с.
5. Біржова справа: підруч. для студентів ВНЗ / [Ю. В. Мельник та ін.]; за наук. ред д-ра екон. наук, проф. О. М. Сохацької; Терноп. нац. екон. ун-т. – Вид. 3-тє, перероб., змін. та допов. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 654 с.
6. Дудяк Р. П. Організація біржової діяльності: основи теорії і практикум: навчальний посібник / Р. П. Дудяк, С. Я. Бугіль. – Львів: Новий Світ-2000, Магнолія Плюс, 2013. – 360с.
7. Солодкий М.О. Товарознавство біржових товарів – ринок аргопродовольчої продукції / М.О. Солодкий, С.А. Стасіневич. – К.: Видавничий центр НУБіП України, 2012. – 110 с.
8. Бєвз О. П. Економіко-організаційні основи біржової торгівлі : навч. посіб. / О. П. Бєвз, М. М. Скотнікова, Т. Б. Кушнір. – К. : КНТЕУ, 2009. – 214 с.
9. Бєднарчук М. С. Біржові товари : підручник для вищих навч. закладів / М. С. Бєднарчук, І. С. Полікарпов. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 364 с.

Розділ 9. Менеджмент

1. Вороніна А. В. Менеджмент : навч. посіб. / А. В. Вороніна ; Дніпров. держ. техн. ун-т (ДДТУ). Кам'янське : ДДТУ, 2019. 352 с.
2. Ладонько Л. С. Менеджмент: теорія та практика: навч. посіб. / Л. С. Ладонько, О. В. Михайловська, Н. В. Філіпова. Київ : Кондор, 2018. 266 с.
3. Осовська Г. В. Менеджмент: підручник / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. 4-те вид., переробл. і допов. Київ : Кондор, 2018. 562 с.
4. Основи менеджменту : підручник / за ред. А. А. Мазаракі, І. В. Чумаченко. Харків : Фоліо, 2014. 846 с.

5. Петруня, Юрій Євгенович. Менеджмент. Практикум: : навч. посіб. / Ю. Є. Петруня, В. Ю. Петруня. Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2019. 103 с.

Розділ 10. Товарна номенклатура ЗЕД

1. Про Гармонізовану систему опису та кодування товарів: Міжнародна конвенція від 14.06.1983. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_079
2. Про приєднання України до Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів : Указ Президента України від 17.05.2002 № 466/2002. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/466/2002>
3. Про Митний тариф України : Закон України від 04.06. 2020 № 674-ІХ. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>.
4. Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності : постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 428. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/428-2012-п>
5. Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності: Наказ Держмитслужби від 14.07.2020 № 256. – Режим доступу: <https://customs.gov.ua/documents/pro-zatverdzhennia-perekhidnikh-tablits-vid-uktzed-versiyi-2012-r-do-uktzed-versiyi-2017-r-142>.
6. HS Nomenclature 2012 Edition. – Режим доступу : http://www.wcoomd.org/en/topics/nomenclature/instrument-and-tools/hs_nomenclature_2012/hs_nomenclature_table_2012.aspx
7. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
8. Про впровадження методичних рекомендацій щодо класифікації окремих товарів згідно з вимогами УКТЗЕД : Лист Державної митної служби від 05.03.2013 № 11.1/2-16.2/2165-ЕП. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/dovidniki--reestri--perelik/dovidniki-/141656.html>
9. Про затвердження Порядку роботи відділу митних платежів, підрозділу митного оформлення митного органу та митного поста при вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України : Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 650. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1085-12>.
10. Мережко, Н. В. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності : підручник / Н. В. Мережко, Н. В. Калуга, Т. А. Каравасв. – Київ : КНТЕУ, 2019. – 312 с.

Розділ 11. Маркетинг

1. Маркетинг : підручник / А.О. Старостіна, Н.П. Гончарова, Є.В. Крикавський та ін.; за ред. А.О. Старостіної. – К. : Знання, 2009. – 1070 с.
2. Маркетинг : підручник / Єрмошенко М.М. [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М.М. Єрмошенка, д-ра екон. наук, проф. С.А. Єрохіна. – Київ : Нац. акад. упр., 2011. – 631 с.
3. Мистецтво творення попиту. Як передбачити прагнення покупців. / А. Сливоцький, К. Вебер. – К. : Знання, 2012. – 342 с.
4. Котлер Ф. Маркетинг 4.0. від традиційного до цифрового: посібник для кожного спеціаліста з маркетингу. – К.: КМ Букс, 2019. – 224 с.
5. Планування маркетингу: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /О. А. Овечкіна, Д. В. Солоха, К. В. Іванова, ін. та. – 2-ге вид., переробл. та допов. – Київ: ЦУЛ,, 2019. – 349 с. (2)
6. Примак Т.О. PR для менеджерів і маркетингологів: Навчальний посібник / Примак Т.О. К.: ЦУЛ, 2019. – 202 с.
7. Диверсифікація діяльності підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/ Диверсифікація діяльності підприємства](https://uk.wikipedia.org/wiki/Диверсифікація_діяльності_підприємства).
8. Товарні стратегії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://stud.com.ua/48448/marketing/tovarni_strategiyi
9. Українська Асоціація Маркетингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uam.in.ua/>

КРИТЕРІЇ

оцінювання знань на вступному фаховому випробуванні для здобуття освітнього ступеня магістра

1. Загальні положення:

Мета фахового випробування – оцінити відповідність знань, умінь та навичок вступників згідно з вимогами програми вступного фахового випробування.

2. Структура екзаменаційного білета:

Екзаменаційний білет з фахового випробування складається з 50-ти закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання:

- Рівень знань оцінюється за 200-бальною шкалою.
- Серед відповідей на тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну.
- Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали, а неправильна – у 0 балів.
- Особи, які отримали менше 100 балів до наступних випробувань не допускаються та участі у конкурсі не беруть.